

ВИСНОВОК

рецензента

кандидата педагогічних наук, професора Гризоглазової Таміли Іванівни
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Сунь Цзивей

**«Формування стійкості студента-піаніста до емоційного вигорання
у процесі сценічних виступів»**

подану на здобуття ступеня доктора філософії

в галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка

за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Цивілізаційні зміни сучасного суспільства підвищують вимоги до професійної підготовки фахівців музичної спрямованості, особливо до прояву їх виконавської майстерності. Означений прояв, як правило, відбувається під час прилюдних виступів, які вимагають від них великої відповідальності за точність прийняття виконавсько-інтерпретаторських рішень, а це не тільки підвищує психологічне та інтелектуальне напруження, а й посилює емоціогенність умов, тривалість дії яких може призвести до емоційного виснаження/вигорання.

Саме тому проблема формування стійкості студента-піаніста до емоційного вигорання під час сценічних виступів досить гостро постала перед майбутніми фахівцями. Вона вимагає розробки форм та методів її вирішення психолого-педагогічними засобами, доступними студенту-піаністу.

Розглядаючи *теоретичні основи дослідження процесу формування стійкості студента-піаніста до емоційного вигорання у процесі сценічних виступів* (1 розділ дисертації) Сунь Цзивей доводить, що цей феномен потрібно вивчати з позицій не тільки психології, а з позицій педагогічної науки, адже саме педагогічна галузь науки спрямовує зусилля дослідників на вивчення інструментарію (принципів, форм, методів та прийомів) уникнення/нівелювання ним означеного негативного психофізіологічного стану під час прилюдної інтерпретації музичних творів.

Цінним для педагогічної науки є те, що Сунь Цзивей у другому розділі представленої роботи описав різні методологічні підходи до вивчення процесу детермінації означеного феномену (емоційного вигорання студента-піаніста у процесі сценічних виступів), зокрема:

1) емоційно-орієнтованого, спрямованого на вивчення виснаження психічної, фізичної та емоційної сфер фахівця внаслідок превалювання під час роботи емоційно ускладнених обставин, що викликають знеситення та депресії;

2) стрес-орієнтованого, спрямованого на вивчення тривалого знеситення, яке з'являється в нього під час професійного функціонування не тільки когнітивних процесів, а й емоційної сфери в умовах дії стресорів;

3) особистісно-орієнтованого, спрямованого на вивчення зміни індивідуально сформованих цінностей в результаті дії суттєвих емоційних та депресивних факторів на фахівця;

4) професійно-орієнтованого, спрямованого на вивчення впливу внутрішніх та зовнішніх факторів на перебіг процесу діяльності з урахуванням зростання його фахової майстерності, що інколи може призводити до появи у нього професійного вигорання тощо.

Заслуговує схвальної оцінки і третій розділ дисертаційної роботи Сунь Цзивей *«Експериментальна робота з формування стійкості студента-піаніста до емоційного вигорання у процесі сценічних виступів»*. Реалізацією розробленої методики автор дослідження довів, що:

1) емоційне вигорання студента-піаніста у процесі майбутньої концертно-сценічної діяльності залежить не тільки від його генетично-вроджених задатків до протистояння чинникам означеного феномену під час прилюдної інтерпретації музичних творів, а й від сформованих професійно-індивідуальних властивостей;

2) професійне вигорання студентів-піаністів доцільно пов'язувати з їх особистісною деформацією творчо-виконавського потенціалу під впливом емоціогенних умов прилюдних виступів у системі «музикант/інтерпретатор – слухачі/глядачі»;

3) у процесі прилюдних виступів студентів-піаністів простежується три фази розвитку синдрому професійного вигорання, де перша фаза визначається їх активністю та агресією, друга — зануренням у музично-виконавський процес, а третя — інертністю, депресією та втратою бажання займатись музично-інтерпретаційною діяльністю через надмірне виснаження творчих ресурсів;

4) існують зовнішні та внутрішні чинники, які пришвидшують появу професійного вигорання у студентів-піаністів під час прилюдних виступів, де основними зовнішніми чинниками є інтенсивна психоемоційна діяльність, дія різноманітних стресорів, що дестабілізують музично-виконавську діяльність, а внутрішніми — надмірне переживання за якість відтворення сценічних образів, неадекватне/вразливе сприйняття реакції слухачів/глядачів на відтворену музичну інформацію чи артистичну поведінку, ригідність емоційної сфери та гіпертрофована мотивація, спрямована на досягнення високої успішності у прилюдному виступі тощо.

Не викликають сумніву висунуті тези Сунь Цзивей, що для профілактики професійного вигорання у студентів-піаністів, перш за все, необхідно:

- 1) з'ясувати чинники, які впливають на його появу, і нівелювати їх дію;
- 2) забезпечити активний фізичний стан організму, відповідне харчування, режим дня з включенням рухливого перепочинку, належний сон тощо;
- 3) сформувати вміння та навички управління власною поведінкою в період дії стресорів;
- 4) спрямовувати увагу на саморозкриття індивідуального виконавського стилю; максимально «занурюватись» у процес інтерпретації музичних творів;
- 5) отримувати задоволення від означеного процесу;
- 6) вміти усвідомлено понижувати рівень тривожності під час прилюдних виступів;
- 7) сформувати високий ступень стійкості емоційної сфери до негативного впливу стресорів на процес інтерпретації музичних творів;
- 8) не фіксувати увагу на негативній оцінці власної діяльності;
- 9) розвинути здатність до саморегуляції сценічної поведінки у процесі прилюдної інтерпретації музичних творів тощо.

У процесі рецензування дисертаційної роботи Сунь Цзивей, було висловлено ряд зауважень, які вже враховано і виправлено.

Основні положення дослідження достатньо апробовані на науково-практичних конференціях і висвітлені у 5 публікаціях.

Висновок. Дисертація Сунь Цзивей «Формування стійкості студента-

піаніста до емоційного вигорання у процесі сценічних виступів» є цілісним завершеним дослідженням, яке за своєю актуальністю, науково-теоретичним рівнем, новизною постановки та розв'язанням проблем, практичним значенням відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 і може бути подане до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 014 - Середня освіта (музичне мистецтво).

Рецензент:

кандидат педагогічних наук,
професор кафедри інструментального виконавства,
оркестрового диригування
та педагогіки мистецтва
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

Таміла ГРИЗОГЛАЗОВА

Підпис
Зав. канцелярією Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова

» 08 20 26 р.